

ГАЗЕТА ВЫХОДЗІЦЬ РАЗ У ТЫДЗЕНЬ — ЦАНА 50 Н. ФЭН.

LE JOURNAL BIELORUSSIE
LA PATRIE*DIE WEISSRUTHENISCHE ZEITUNG
„DAS VATERLAND“Банковас конто: Zeitung „Bačkauščyna“,
Konto Nr. 857-125, Bay. Hypotheken- u. Wechselbank, München.

Druck. „LOGOS“, Buchdruckerei u. Verl., G.m.b.H., München 19, Bothmerstr. 14

Цена: Нямчына: на год — 14,— м.; 6 м-цаў — 7,50 м.; 3 м-цы — 4,25 м.

ЗША і Канада: на год — 8,— д.; 6 м-цаў — 4,50 д.; 3 м-цы — 2,50 д.; 1 нумар — 0,20 м. Ангельшчына й Аўстралія: 30 шыл.; 21 шыл.; 12 шыл.; 1 шыл.

Бэлгія: 210 фр.; 120 фр.; 75 фр.; 5 фр. Францыя: 800 фр.; 450 фр.; 250 фр.; 20 фр. Аргентына: 80 пз.; 45 пз.; 25 пз.; 2 пз. Перасылка летнікам поплатай каштве падвойна. Падвойныя нумары каштуюць падвойна. Падзіночныя нумары газеты разам з «Каласкамі» уважаюцца за падвойныя.

Herausgeber: Vladimir BORTNIK
Postadresse: Die Weissruthenische Zeitung „Bačkauščyna“ („Das Vaterland“),
(18) b) München 19, Schliessfach 69.THE BELORUSSIAN NEWSPAPER
„THE FATHERLAND“

ГОД ВЫДАНЬЯ 15

Каляднае Архіпастырскае Пасланьне

Дарагія Братьі і Сёстры ў Хрысьце

Год за годам мы съяўткуем гадаў-шчыну нарадзінай Господа нашага Ісуса Хрыста. Усе мы добра ведаем, што Хрыстос цяпер прыбывае ў вечнай славе праваруч свайго Айца нябеснага і ён больш ня родзіцца і ня ўмірае. Успамінаючы аднак гістарычны падзеі з жыцця Хрыста, зь якімі спалучаныя вялікія тайны адкуплення людзкога ад ярма грыху, мы адсвяжаем у нашай памяці і душы той вечні жыццяздайны Яго вобраз, тыя асноўныя хрысьціянскія праўды, якія павінны стацца штодзённай пажывай кожнага веруючага.

Такой адной з галоўных праўдаў нашай веры ёсьць уцелаўленье Сына Божага.

У Эвангельлі мы маєм два розныя расказы аб прыходзе Хрыста на гэты съвет: паводле эвангелістай Мацьвея і Лукі і паводле апостала Яна.

Мацьвеі і Лукі ў простых словах апісваюць нараджэнне Дзіцятка Езус у Бетлеемскай стайні. Ад іх нам ведама, што съяўтая сям'я Язэп і Марыя прыбылі ў Бетлеем, каб выпаўніць вою съвецкай улады, каб запісацца ў книгу падлікаў у той мясцовасці, скучы паходзілі іхныя продкі на чале з слáйным каралём Давідам.

Першымі, што прышлі з дапамогай для Язэпа і Марыі — былі бетлеемскія пастыры; першыя, што праславілі новонароджанага Сына Божага на зямлі, былі анёлы, а пасля мудрасы ўсходу.

Нараджэнне Хрыста адбылося ў найбяднейшых абставінах: навет тая азечая паветка ная была ўласнай! Гэтак зямля спатыкала свайго Тварца і Збаўцу. Ня глядзячы аднак на ёсце настырлінныя воінкавыя абставіны з той цёмна-шэрый пячоры біла радасцю і навакол разыўвалася цішыня. Хрыстос на плакаў на нядолю, Яго Маці і айчым не наракалі, а прынялі ўсе выніктава цяжкія абставіны як допуст і волю Божую, сваім прыкладам пачынілі праўду звонкай песні анёлаў: «а на зямлі супакой людзям добрай волі!»

Адміннага характару ёсьць расказ апостала і эвангелісті Яна аб прыўсці Хрыста на съвет. Ён прамінае зямныя людзкія абставіны нараджэння Хрыста, а сваім арлінім узлётам узносіцца да Троіцы Святой.

«На пачатку было слова, а слова было ў Бога і Богам было слова. Яно спаканвеку было ў Бога. Усё праз Яго сталася... А слова цэдам сталася і праўбывала паміж намі... поўнае ласкі і праўды» (Ян I, 1-3, 14).

Такім чынам з двух розных эвангельскіх расказаў мы атрымоўваем паўнатау той глыбінай праўды аб Хрысьце, якую так-жа вызнаем у кожнай адпраўленай Літургіі ў сымбалічных веры: «Верую і ў адзінага Господа Ісуса Хрыста, Сына Божага, адзінага, ад Айца народжанага перад усімі вякамі... дзеля нашага збаўленьня зышишоўшага зь неба і ўцелаўленаага праўду Духа Святога зь Дзевы Марыі, і учалавечынага».

волі, пачаў губляцца чалавек у сваім жыцці, ізноў на дапамогу яму прыйшоў сам Бог.

Гэты прыход Бога на съвет у асобе Хрыста ёсьць наўным скандалам для «мудрацоў» гэтага съвету, для веруючых аднак, — гэта найвялікіх выяўлюючыя Бога да чалавека. Як добрая маці съхляпецца аж да самай зямлі, каб дапамагчы стаць на ногі свайму дзіцяці, гэтак і Бог схіліўся да чалавека, каб падняць яго ўпашага.

Маленькае стварэнне ў ясьлях Бетлеемскай пячоры было чалавекам зь людзкім мазгам, людзкой крывей, з сэрцам і душой і яно адначасова было Богам усемагутным, усюдышыстуным, валадаром неба і зямлі!

Мэтай ягонага існаванья на зямлі

ялістичнае бязбожжа, што быццам няняя цяпер съяўтні; трэба даць Хрыстос не існаваў, а калі-б навет і змогу ўсім народам ці гэтак называемыя прызнаць створаную пазней аб ім — рымскімі распублікамі будаваць свой незадаки — легенду, то ўсёруна Ён лежны дзяржаўны быт!

На маем патробы спыняцца на доўгах існаваньня Хрыста. Заўважым толькі, што іх ёсьць на менш чым на прыклад на існаваньне дзяржавы фараонаў. А ці-ж хоті з паважных вучоных сумліваўся калі аб гэтых?

Пэўна-ж мы павінны згаджацца з тым, што ёсьць вялізарная розныцца паміж прызнаваннем нейкага даўніга гістарычнага факту ці навет асобы,

а прызнаваннем Хрыста. У съедзе за прызнаннем Хрыста, трэба прыняць і Яго навуку, Яго этику. И будучы ў духа.

ВОРГАН БЕЛАРУСКАЙ НАЦЫЯНАЛЬНА-
ВЫЗВОЛЬНАЙ ДУМКІ

DIE WEISSRUTHENISCHE ZEITUNG „BAČKAUŠČINA“ („VATERLAND“)

Herausgeber: Vladimir BORTNIK
Postadresse: Die Weissruthenische Zeitung „Bačkauščyna“ („Das Vaterland“),
(18) b) München 19, Schliessfach 69.

Druck. „LOGOS“, Buchdruckerei u. Verl., G.m.b.H., München 19, Bothmerstr. 14
Цена: Нямчына: на год — 14,— м.; 6 м-цаў — 7,50 м.; 3 м-цы — 4,25 м.;
ЗША і Канада: на год — 8,— д.; 6 м-цаў — 4,50 д.; 3 м-цы — 2,50 д.; 1 нумар — 0,20 м. Ангельшчына й Аўстралія: 30 шыл.; 21 шыл.; 12 шыл.; 1 шыл.;
Бэлгія: 210 фр.; 120 фр.; 75 фр.; 5 фр. Францыя: 800 фр.; 450 фр.; 250 фр.;
20 фр. Аргентына: 80 пз.; 45 пз.; 25 пз.; 2 пз. Перасылка летнікам поплатай каштве падвойна. Падвойныя нумары каштуюць падвойна. Падзіночныя нумары газеты разам з «Каласкамі» уважаюцца за падвойныя.

Банковас конто: Zeitung „Bačkauščyna“,
Konto Nr. 857-125, Bay. Hypotheken- u. Wechselbank, München.

THE BELORUSSIAN NEWSPAPER
„THE FATHERLAND“

Усіх Беларусаў
у вольным съвеце вітаем
з Новым 1962 Годам!

Як-ж я аднак часта на прасторы людской гісторыі аставалася яна бясьцільней! Праўда мае вагу, але сіла вырашае, гэтак прынамся, пакуль мы жывем у часе.

І сёньня мы зъяўляемся съветкамі гвалту над сумленнем адзінак і целых народу, бо праўда часова церпіць глум наслілья.

Праўда Хрыста ад самай яго каляскі была прасльедванай Герадам, пасля Хрыстовымі суродзічамі Жыдамі, якія ў абарону сваго наслілья паклікаліся на нацыянальную традыцыю, якія быццам Хрыстос гвалцуючы, прызываюць на падмогу рымскую ненавісную для іх саміх уладу. За праўду Хрыстос памер ганебнай съмерцю на крыкы, бо наслілье было большым чым сяма праўда. Аднак цемра праўды не агарнула: разам з уваскрасішчым Хрыстом, увасросла і Йо праўда.

Сяньня, калі ўсе мы перажывам страхоўцу атамнай пагрозы, якая ў выпадку татальнай вайны магла быць даўнешнімі, сточнымі перад Богам, і бытлі разгроменіем кнігі; і разгарнулі іншую кнігу, што ёсьць кнігай жыцця, і суджаны былі мёртвымі, як напісаны ў кнігах, паводле чынінкаў іхніх... І жыцце не знаходзілі запісанага ў кнізе жыцця, кідалі яго ў возера вагністу.

«І ўбачаў ўяўлівай пасад і сядзячага на ім, ад аблічча якога ўцяклі зямля і неба, і не знайшлося месца для іх. І ўбачаў нябожчыкаў, малых ды вялікіх, стоячых перад Богам, і бытлі разгроменіем кнігі; і разгарнулі іншую кнігу, што ёсьць кнігай жыцця, і суджаны былі мёртвымі, як напісаны ў кнігах, паводле чынінкаў іхніх... І жыцце не знаходзілі запісанага ў кнізе жыцця, кідалі яго ў возера вагністу.

Гэта візія прарока ёсьць дапаўненіем апісаныя апошнага суду ў Эвангельлі. Тут мы бачым Хрыста не на Крыкы, але ў славе на пасадзе ў хвіліну, калі канчачацца гісторыя зямлі і калі праўда апранаецца ў магутную сілу, якой ніхто ня зможа супрацівіцца. Тады кожны, хто ная будзе бытлі, было большым чым сама праўда. Аднак праўда не агарнула: разам з уваскрасішчым Хрыстом, увасросла і Йо праўда.

Сяньня, калі ўсе мы перажывам страхоўцу атамнай пагрозы, якая ў выпадку татальнай вайны магла быць даўнешнімі, сточнымі перад Богам, і бытлі разгроменіем кнігі; і разгарнулі іншую кнігу, што ёсьць кнігай жыцця, і суджаны былі мёртвымі, як напісаны ў кнігах, паводле чынінкаў іхніх... І жыцце не знаходзілі запісанага ў кнізе жыцця, кідалі яго ў возера вагністу.

Мы аднак на перакор усім спакусамі і бязбожнай пропагандзе прызнаем, што дзяе Хрыстос — там праўда, а праўда ёсьць штодзённай пажыўтай.

Мы аднак на перакор усім спакусамі і бязбожнай пропагандзе прызнаем, што дзяе Хрыстос — там праўда, а праўда ёсьць штодзённай пажыўтай.

† Часлаў Сіповіч

Біскуп тыт. Марыяманскі
Візитатар Беларусаў на чужынне.

СССР - Альбанія

Разрыў, ці лепш кажучы, спыненне дыпляматычных дачыненняў паміж Савецкім Саюзом і Альбаній зі ініцыятывы савецкага ўраду — на першыя выпадак у гэтах звязаніях сям'і сацыялістычных краінаў. У пэўнай ступені паўтараеца тое, што 12 год таму адбылося паміж КПСС і Югаславія, інакі кажучы, паміж КПСС і югаслаўскай кампартыей. Але толькі ў пэўнай ступені, бо канфлікт паміж Сталінам і Ціта быў напачатку беспасярднім вынікам дамагання Сталіна, каб Ціта заўёўды і ўва ўсім падпариадкаваўся КПСС.

Гэтым разам спречка ідзе аб куды у больш значных пытаннях, хоць адмова кіраўніку «Альбанскай Партыі Працы» згадае згодна з дырктывамі КПСС таксама адагрывае немалую ролю. Гэтым разам адкрыты канфлікт паміж Тыранай і Москвой — толькі малая частка таго вялікага ідэялістичнага канфлікту, якія цяпер раскалоў гэта звязаніе сацыялістычных лягероў на дзве часткі і зыянічнай міт аб маналітным адзінстве міжнароднага камуністычнага руху. Усім зразумела, што КПСС б'е Альбанію, але ційце у кітайскую й іншыя азіяцкія кампарты.

У гэтым кароткім каментары мы хоць звязнуць увагу нашых чытачоў на некаторых магчымых другарддиях, але ёндвычай характэрныя аставані, якія маюць беспасярдніе дачыненіе да найбольш актуальных пытанняў, а менавіта, да асуджэння культу асобы й аднаўлення законнасці.

У ноце савецкага ўраду гаворыцца альбанскому ўраду наступнае:

«Міністэрству замежных спраў СССР сталаас ведамым, што пасольства народнай рэспублікі Альбаніі ў Маскве за апошні час намагаеца ўзмоцнена пашырэцца ўсемагчымай антисавецкай матарыялай, у якіх ёсьць злонесы паклён на КПСС і Савецкі Саюз. У прыватнасці, тэксты варожай заявы ЦК Альбанскай Партыі Працы з 20-га каstryчніка й іншыя антисавецкія паклённіцкі матарыялы, інваруючы ўстаноўленыя агульнапрынятыя парадкі, пачалі накіроўвацца да ЦК кампартыяў саюзных рэспублік і альбанскай кампартыі.

У пэўнам сэнсе траба прызнаць слушнасць тагачасным савецкім пратагандыстам: канстытуцыя 5-га снежняні 1936-га году была «справаў сталінскай і такой застаеца і сёня».

Падумай, якое злачынства! Альбанскіе пасольства ў Москве адважыліся зрабіць тое саме, што ўсе пасольствы СССР бяскарні робіць усіх краінах съвету. Усюды, дзе толькі існуюць дыпляматычныя прадстаўніцтвы СССР, пэрсанал гэтых прадстаўніцтваў систэмнай займаеца распачуджаннем менавіта, што можна называць «злонесы паклёнам» у дачыненіі да тых краінаў, дзе існуюць гэтыя савецкія дыпляматычныя прадстаўніцтвы. Ці азначае гэта, што злачынстваў асобы, якое сустэрэа спарадкі да ўлады, ўсё-ж першак канстытуцыя СССР мела поўныя элемэнты демократызму.

Але вось — як цьвердзіць «Вялікая Савецкая Энцыклапедыя» — неўзабаведзараліся вялікія змены ў жыцці Савецкага Саюзу і паўсталі патрэба перагляду Канстытуцыі.

Што-ж гэта за «Зъмены»?

Нацыянальная проблема...

(Заканчэнне з 3-яй бачыны)

нізму; супраць тэндэнцыі да нацыянальной амбежаванасці, да ідэялізаціі мінулага і затушоўваныя сацыяльных сучасніццаў у гісторыі народаў, супраць пярэнасцяў у гісторыі народаў, супраць аджытых звычаяў і нораваў» («Правда», 2. 11. 1961). У той-ж час шматлікія ма-менты, якія 30 год тому расцэніваліся як праівы «вялікадзяржаўнага шавінізму» (акрэсленіе, якое адсутнічае ў новай праграме), аўктыўна і не толькі апраўданыя, але і стаіліся неадлучнымі кампаніянтамі важнейшых ідэялігічных партыйных установак у нацыянальных пытаныні, менавіта — «сацыялістычна-га інтэрнацыяналізму» і «савецкага па-трыятызму».

Аднак само паніцье «нацыянализму», ахопліваючое ўсё, што ляжыць вонкіх рамак камуністычнай сістэмы, і ў ленінізме наату, і ў новай праграме партыі, у прыватнасці, не разглядаеца як аблазіца зла. Паводля праграмы, «нацыянализме прыгнечаных нацыяў ёсьць агульнадэмакратычны змест супраць прыгнёту, і камуністычны падтрымліваючое яго, уважаючы гістарычна апраўданым на акрэсленіем этапе» (таксама), гэта значыць крэтырыям для акрэсленія наяўнасці ѹ абытма ў тым ці іншым нацыянальнім руху «агульнадэмакратычнага зместу» і «гістарычнага апраўдання» зьяўляеца, папершае, наяўнасць і ступень накіраванасці супраць «імпэрыялістычных» дзяржаў. Захад, падруге, — наяўнасць большых або меншых перспэктыў для «падтрымліваючых» яго камуністычных сталася пануючымі палітычнымі фактары. «Карэнная ўмова развязаныя агульнанацыянальных заданій», — сказана ў новай праграме КПСС, — паслыядоўнае змаганье з імпэрыялізмам», «галоўный апорай» якога зьяўляеца «імпэрыялізм ЗША» (таксама). У ходзе гэтага змагання, як адзначае камэнтуючы новую праграму савецкі спэцыялісты ў нацыянальных пытаныні сябров-карэспандэнт АН ССР Ф. Гафураў, уздел камуністычных сталася пануючымі палітычными фактары. «Карэнная ўмова развязаныя агульнанацыянальных заданій», — сказана ў новай праграме КПСС, — паслыядоўнае змаганье з імпэрыялізмам», «галоўный апорай» якога зьяўляеца «імпэрыялізм ЗША» (таксама). У ходзе гэтага змагання, як адзначае камэнтуючы новую праграму савецкі спэцыялісты ў нацыянальных пытаныні сябров-карэспандэнт АН ССР Ф. Гафураў, уздел камуністычных дае ім «магчымасць шырокага растлумачыць сваю пазыцыю, умацаваць аўтарытэт партыі і ўніную сувязь з народам». Гэта, у сябе чарту, спрыяе таму, што ў змаганні за нацыянальнае вызваленіе умацоўваеца клясавая съедава-масць працоўных» («Комесмольская правда», 22. 9. 1961).

Што-ж тыхыцца «нацыянализму» ўнутры гэтак званай «сусъветнай сістэмы сацыялізму», дык тут ён, згодна з новай праграмай, зьяўляеца глыбока адмоўнымі мамонтам, бо «прывносы шкоду агульным інтарэсам сацыялістычнага супрацоўніцтва». Гэты «нацыянализм» разглядаеца як «галоўную палітычную ідэялігічную забору, якая выкарыстоўваеца міжнароднай рэакцыі і рашткамі ўнутраных рэакцыйных сілаў супраць адзінства сацыялістычных краін».

Новая праграма захоўвае тэарэтычны тэозіс аб «расцьвееце націй» ува «ўмо-вах сацыялізму» і ўмацаваньня іхнай «сувэрэннасці». Яна высоўвае прынцы

«Пачынаючы ўвесну 1919 году наступ супроць бальшавікоў, Пілсудзкі меў выразную палітычную канцепцыю. Ён не называў яе фэдэрацыяй, а хацеў заніць Літву з Вільню, Беларусь з Менскам, Украіну зі Кіевам, творчысцамі, якія казаў, зідзейсненія факты, адкладаючы ўдакладненіі напасці. Гэтую канцепцыю Пілсудзкі нідзе не абвяшчаў, маючы на ўвесьце шматлікіх ейных ворагаў. Нават саюзныкі Польшчы — заходні-зўярэйскія дзяржавы, знаходзячыся пад упывам расейскіх белаў эміграцыі, не падтрымовуваў фэдэрацыйную канцепцыю Пілсудзкага... Вялізарнай перашкодай фэдэрацыйчнай канцепцыі былі ѹ нацыянальна-дэмакратычны элементы ѹ самім польскім народзе, якія адкідалі канцепцыю фэдэрацыі, спадзіліся ѹ хуткім часе адраджэння царскага Рәсей, зі якою нацыянальная Польшча магла дамовіцца».

Вайсковая акцыя Пілсудзкага супраць бальшавікоў.

Вайсковую акцыю супраць бальшавікоў Пілсудзкі начаптаках красавіка 1919 году. На прасторы Беларусі стратэгічна-вайсковыя апрацы были развязаныя гэтак: 1-ая армія, пад камандаю ген. Рыдза-Сымліага, мела кірункам наступу Ліду, Вільню, Дзвінск. 2-ая армія, пад камандаю ген. Шэптыцкага, мела наступаць у кірунку Баранавічы, Навагрудак, Менск 3-яя армія, пад камандаю ген. Літоўскага — у кірунку Барасыцца, Шінску і Мазыру. Сам Пілсудзкі быў пры 1-ай арміі. Калі армія гэтая заніць Горадню, яна заспелла тут беларускі полк (Побуг Маліноўскі, «Найнавейшая палітычнай гісторыя Польшчы, том другі»). Полк гэты быў арганізаваны міністрам вайсковых спраў БНР Езавітавым, з дапамогаю Ковенскага ўраду. Палякі полк гэты расфармавалі, а каманды склад і жаўнеры разбройлі ў распусцілі.

19 красавіка 1919 г. 1-ая армія Пілсудзкага заніць Вільню ѹ польскіх жыхарства места зрабіла яму энтузіястичную сустречу.

22 красавіка 1919 г. Пілсудзкі выдаў адозву, што пачыналася зваротам: «Да жыхарства былога Вялікага Княства Літоўскага».

Здань Галоднага стэпу

«Усіх нас цешыць, што ѹ сталіцы ўзбекістану дружнай роднай сям'ёй сабраў-ліся Узбекі і Казахі, Таджыкі і Туркмены, Азэрбайджанцы і Кіргізы. Я бачу, як ведама, шмат тысяч Беларусу апнулася ў Азіі на цаліне, ці на гэтых звальных «сацыялістычных новабудоўлях», што спрэчыліла вілазарную школу на толькі гэтым Беларусам, але і беларускую вытворчасць... Галодны стэп можа павінен стацца прайзорам камуністычнай арганізацыі ў вытворчасці і быце...»

Ужо сам назоў «Галодны стэп» дастатково палахое, а «прайзоры» савецкага бытту — яшчэ больш.

У прыгаданай прамове Хрушчоў выказаў жаль, што дзягта гаспадары.

Пэўна-ж, Хрушчова гэты інтэрнацыянал на Сярэдній Азіі цешыць, бо гэта ягона ідэя — асвяенне цаліны і перамешванье нацыянальнасці — стварэнне аднай гібрыднай нацыі — «савецкай». Аднак вельмі-ж сумлённа, што, напрыклад, Беларусы таксама шчыра цышыліся з супрасты з Хрушчовам — ці гэта было ѿ Ташкенце, ці ѿ саўгасах Галоднага стэпу. Людзі пакідаюць свой край і эмігруюць на чужыну не дзя-
сяткаў.

Хрушчоў гаварыў: «Пацвердзілася прадбачанье ЦК аб tym, што трэба асвойваць новыя землі толькі праз саўгасы, якія маюць найболыш зарганіза-
штады.

Пасылья асуджэння гэтак званага роднага масы гэтак-ж аднагалосна і спонтанна падтрымліваць і ў Савецкім Саюзе пачалося энэргічнае заціранье вонкавых съядоў ста-
лінізму. Зынкаюць статуі Сталіна, перай-
мянваюць назвы ягоным імём вуліцы, га-
рады, прадпрыемствы.

Аднак ужо той факт, што ѿ гэтай ак-
циі праводзіцца раптоўна і аднагалосна, выклікае абгрунтаване падозрэнне, што ста-
лінізм ліквідуеца толькі фармальна.

Сутнасць сталінізму палягае на толькі

роднага масы гэтак-ж аднагалосна і спонтанна падтрымліваць і ўхваліць усе гэта званыя «мудрыя» п-
становы партыі.

У сувязі з гэтым паўстае пытаныне: дзе

ліквідаць карэнны сталінізм? У сваіх да-
кладах і прамовах Хрушчоў заўжды раб-
шуча адміжоўвае часы сталінізму ад часоў

Леніна і падкрэслівае, што партыя вірнулася да ленінскіх прынцыпаў партыі

і дзяржаўнага жыцця. У саў-
праўднісці ж часы ленінізму і сталініз-
му цесна з сабой павязаныя. Ужо ѿ часы

ленінізму нарадзіліся тыхі хібы, якія

пазыльны прывілі да ста-
лінічных злачынстваў. Праўда, у часы Леніна ісавала

унутры-партийная дэмакратыя, але ужо

і тады адбываліся чылікі з «герэвікаў».

Ніхто іншы, як Ленін быў творцом партыі

дзяржаўнага дагматизму і непамылкыні

марксісткіх тэзаў у ягонай інтэрпрата-
цыі. Гэта стварыла ідэялігічную базу

для будучага сталінізму.

З прыходам да ўлады бальшавіцкай

партиі пад кіраўніцтвам Леніна быў

зьнішчаны зародкі дзяржаўнай дэмакра-
таты. Ленін злівідаваў усе палітыч-
ныя партыі і абвесьціў гэтак звану ды-
ктатуру пралетарыяту. Яшчэ Троцкі ў

свой час выказаў боязь, каб дыктатура

пралетарыяту над пралетарыятам. На спраў-
жэц і сталася. У імя дыктатуры пралета-
рыяту, але на пытаваючыя думкі пралета-
рыяту, бальшавікі пад кіраўніцтвам

Леніна захапілі ўладу. І хутка паварнулі

як толькі супраць буржуазіі, але і

супраць самога пралетарыяту. Хопіць

прыгадаць крывае здзінчыне бальшаві-
кіх злыдніц, падмокляя, бескарсныя

прасторы, што застаюць хмызнякі. Колькасць іяўжыткаў з кожным годам

запялічаеца. Вось яна — беларуская

цаліна! Пэўна-ж, яе куды лягчай асвой-
ваць, чымсі адвежных пустыні Цэн-
тральнай Азіі. Аднак не стае людзей, кро-
дзітага, машына. Усё гэта ідзе на асвой-
ваныя цаліны за Уралам, бо гэта —

хрушчоўская хімічная фантазія, з пры-
чыны якой церпяць мільёны людзей.

У сувязі з гэтым прыгадаеца жарт з савецкім рэчаінсці: Падчас апошніх

каstryчніцкіх дэмантрацый перад

тырунай, на якой стаіць Хрушчоў, ба-
здэра праходзіць група стогадовых

дзядзькоў. Яны пісцуть транспарэнт з

напісам: «Дзякую роднаму Міхіту Сар-

гейвічу за шчасльную маладосьць!»

Здзіўлены Хрушчоў пытается кіраўні-
ка дэлегацыі: «Я-ж-ка гэта так? Калі вы

былі маладымі, мяне яшчэ на было на

свеце». А вось мы за гэта і дзякуем! —

адказаў незьвінчаны стогадовы дзяд-

дзька.

Сапраўды ёсьць за што падзякаваць...

П. В.

(Інстытуту Вывучэння ССРС)

(Заканчэнне ў наступным нумары)

(Заканчэнне на 6-ай бачыне)

«Войска польскага, — пісалася ѹ адозве, — што я прывёў з сабою, каб выкінуць панаванье гвалту ѹ няволі, каб зьнішчыць уладу, што ўрадава супроць волі жыхарства, — войска гэтае наме ўсім вызваленіе і сваю

ў адзінным камуністычным людстве» («Во-
просы філософії», № 9, 1961).

Ленін, уважаючы, што нацыянальны

рэзінцы захаваюцца «вельмі і вельмі

Нашы нацыянальныя скарбы

Ю. Марголін у артыкуле «Пінскае ін- термэццо», зъмешчаным у ньюёрскай га- зэце «Новое русское слово» (14, 11, 61), апавядае аб вынішчэні ў Пінску, у вялікім князем Маскоўскім, або як пачаркоўных книжных скарбах, зъзеных у Пінск пасля далучэння да савецкай Беларусі заходнай ейной часткі. Аўтар артыкулу не падае вестак адкуль зъ- зеных, але зусім відавочна, што з царкоўных, касцельных і іншых ховішчаў, якія існавалі на гэтых абшарах у часы акупациі заходній Беларусі Падлякамі.

Пінскае ховішча, паведамляе аўтар, было пад загадам Абласнога Аддзелу Асьветы і Адукацыі Палескай вобласці. Ім кіраваў чалавек, якога харктэрызуе Ю.

Марголін гэтак: «Ня толькі не адука- ны, але я на дзіве тулы...». Сярод гэтых скарбах, прызначаных да зьнішчэння на загад гэтага «кіраўніка», якім, блес- спречна, мог быць толькі сабра партыі, а гэта значыцца з якім уступаць у спреч- кі ў тых часы было недапушчальна й ры- зыкунна, былі вельмі рэдкі і надзвичай- каштоўныя кнігі, якія захаваліся да тых часоў амаль у адзіночных экземплярах.

«...Я тримаў у руках вялікія фалі- янты, — піша Марголін, — друкаваны ў два шэрагі, з чырвонымі застайкамі і віньеткамі, у вадклады з драўляных до- шак, абышты ў паўструхнелую сівіную скурку і замацаваны металічным замком. Гэта быў толькі трэбнік — лацінскі — але з датай 1493 году (!), побоіх дробнай вязі паўсусцёртых надпісаў і прысываче- ніяў. Ня мени важныя былі масыўныя беларускія бібліі, выдадзеныя на рубя- жы 18-19 стагодзьдзяў, якія да таго, як царская палітыка паклала канец друка- ванию беларускіх кніг!» (палк. К.-віч).

Вынішчэнне пінскага кнігасховіща ў 1940 годзе — гэта толькі адзін з эпізо- даў у гісторыі беларускага народу пад расейскай акупаций. За чатыры з гакам вякоў свайго незалежнага існавань- ня ў Вялікім Княстве Літоўскім беларус- кі народ стварыў свою апрычоную ма- гутную беларускую культуру. Пры два- раЛах беларускіх магнатаў існавалі тэатры, харэвый капэлі, балетныя калектывы, друкарні. Пры мецэнатстве гэтых магна- таў тут фармаваліся культурныя беларускія дзеяльнасці — мастакі, разьбяры, ар- хітэктры, філёзафы, паэты і пісьменні- кі, настаўнікі, якія попым ішлі ў асяро- дзізне народу, у месты і мястэчкі, насы- чы туды культурой. Апрача двароў маг- натаў, культурнымі асяроддзіямі былі цэркви, кіштшары і касцёлы. Адсюль, зь Беларусі — зь Вялікага Княства Лі- тоўскага: з Полацку, Вільні, Смаленску, Горадні, Магілеву і Мсціслава ішла куль- тура далей, на ўсход Эўропы — у Цівер, Уладзімер, Вышэйшы Ноўгарад і ін- шыя, якія былі дойдзь часы васаламі Вялікага Княства Літоўскага. У гэтых кня- ствах, культура беларускай лёгкай ў- прыимальася, паколькі моўна была з ад- наго славянскага караня. Вялікія князі літоўскія былі ў святачтве з многімі кня- замі гэтых княстваў (Ціверскім, Розан- скім, Пскоўскім і іншымі), а ад часоў Вітаўта — і з князем Маскоўскім. Цяпер

гатыям ад усіх нацыянальнасцяў места Менску Пілсудзкі сказаў:

«Я выдаў абвешчаныне, што зямлі гэтай нічога ня будзе накінутае гвалтам, што зямля гэтая ўздымае свой вольны ѹ свабодны голас сярод іншых земляў, што зямля гэтая сама вырашыцца, як жыць і якім законамі кіравацца. Вы будзене, — казаў далей Пілсудзкі, — пакліканы ѹ найбліжэйшым часе да таго, каб пачаць, перш за ўсё, самым урадаваць у са- маўрадавых установах. Пасльей прыйдзе й тая часіна, калі вы будзене магчы свабодна выказацца, як дзяржава вашая будзе арганізаваная. Гэта будзе вялікая падзея, калі ўпяр- шыню чалавек на гэтай зямлі будзе свабодна выказацца. Я буду ганарыцца з Польшчы, буду ганарыцца з маіх жаў- реў, буду ганарыцца з самога сябе, калі буду магчы даць гэтай нешчасльяві зямлі найдаражыши дар Божы — дар свабоды. Я буду ганарыцца, калі зямля гэтая пакажа сябе, як вартая свабоды. Заместа спречкаў і ўзаемнага змагання, на- родзіца супрацоўніцтва між людзьмі, — тое, чаго гэтая зямля даўно патрабуе. Хай жывуць Менск і Менская зямля! Ня- хай будуць вольнай і свабоднай часткаю свабоднага съвету!»

Паслья скончанае прамовы, Пілсудзкаму склалі за яе падзяку: ад імя каталіцкага съвятарства — біскуп Зыгмунд Ладзінскі, ад імя праваслаўных — архіпіскап Міхэльскі, прад- стаўнікі ад жыдоў, ад татараў, а ад беларусаў — Аляксандар Прушынскі, (паэта Але́сь Гарун). У № 6-ым тагачаснае беларуское газеты «Крыніца» ад 5-га кастрычніка 1919 г., што выдавалася ў Вільні, паданыя выніяткі з прамовы Прушын- скага, якія я гэтта бязь зъменаў ці скарочаныя перадру- коўваю:

«...Мы верым і спадзяёмся, што разам з вольным Менс- кам, Вільні і сівой Горадні, вольнымі ѹ шчасльвімі будуць у вольнай і незалежнай Беларускай Рэспубліцы нашыя гарады Віцебск і Магілёў і стары Смаленск. Гэтага мы спад- зяёмся, у гэта мы верым, а гэтай верай і надзеяй абдараўаў нас братні народ, якога Слаўнаму Прадстаўніку гатовы мы сказаць у Меншчыне ня толькі наша сягдняшніе «дзяякі»,

а і заўсёды: «здароў будзь, прыходзь да нас, Госьцю мілы, Суседзе дарагі!...»

Сяньня нам здаецца крыху дзіўным, як лёгка тагачаснае наше грамадзтва было схільнае паверыць, вельмі ѹ за- праўднасці ѹмглістым, прырачэнням акупанта, а калі я на цалкам паверыць, дык займець хоць малую надзею на част- кавае зьдзейсненне прырачэння ў Пілсудзкага. Кажна гусіла-б насыцярожкыць ужо тое, што ѿ сваіх прамове Піл- судзкі нават ані разу не называў Беларусь «ейным імём, адно «зямлём Менскай». Бо што разумеў Пілсудзкі пад словам «зямля» — няведама. У польскай мове, апрача звычайнага значання гэтага слова — глеба, яно ўжывалася і ѿ сэнсце адміністрацыйнае прасторы, прыкладам «зямля Кракаўская, зямля Сандамерская» й. г. д. Готаксама, Пілсудзкі ня мог ня ведаць аб вялізарным нацыянальным уздыме, што адбыўся ў Беларусі ад 1917 г. які выявіўся ѿ скліканыні ўсебеларускага Кангресу, ува ўзынікнені Рады БНР, у абвешчаны- ні Беларусі 25 сакавіка 1918 г. вольнай і незалежнай рэспуб- лікі! Відаць, Пілсудзкі прости не хацеў ведаць, што ён пры- быў ѿ ѿ нейкі «нешчасльіві Менск», які ўсталіць незалеж- най дзяржавы, якую мела ўжо свой парламант (Раду БНР) і свой урад, і што ўрад гэты меў свайго прадстаўніка на Вэр- сальскай Канферэнцыі ў Парыжы! І вось, гэту му незалеж- ному, дзяржаўнаму народу, ён пасуліў пакліканье ѿ сама- ўрады, а некалі, у нейкай неазначанай будучыні, магчымасць «свабодна выказацца, як дзяржава вашая будзе арганіза- ваная!»

Нічога дзіўнага, што паслья прамовы Пілсудзкага ѿ Менску, у Радзе БНР запанавала вялікае незадаваленне з палі- тыкі Палякаў ѿ дачынені да Беларусі. Левая частка, са- цыялісты-рэвалюцыянеры і фэдэралісты стварылі суполь- ны фронт супраць тых радных, якія ѿс-ж захоўваюцца ѿ дачынені да Палякаў з некатораю рэзэрвай. Нарэшце, на па- седжанні Рады 13-га сінёжня 1919 году, дайшло да адкры- тага разлому ѿ радных, якія хацелі неяк паразумеца з Па- лякаў, стварылі апрычоную г. зв. «Найвышайшую раду БНР». Эдмунд Харашкевіч у прыгаданым ужо мною часе-

Гнеўная памяць

Ужыцьці кожнага чалавека ёсьць пла- ключна палітычна-рэлігійным камбіна- цыям, а зусім на вынішчэні польскай дзея ці здарэйні, пра якія ён не забы- ваетца. Адны — чароўныя, прыемныя, якіх чалавек ях хоча выкінуць з памяці, скасае згубіла ѿ некаторай меры сваю палітычную ды навет моўную неза- лежнасць, — на гэты час беларускі на- род меў вялізарны культурны здабыт- кі — ѿ законадаўстве, пэдагогіцы, ма- стацтве, архітэктуры, друкарскай справе і гэтак далей. Палацы беларускіх магна- ўтўлілі музэмі мастваца. Пўна, мож- на гаварыць аб фэадалізме, але-ж усе гэты скарбы былі створаныя рукамі на- роду! Гэткімі-ж музэмі былі й будынкі Вітаўта прысады на Прусію майстэрні, але-ж усе гэты скарбы былі створаныя рукамі на- роду! Гэткімі-ж музэмі былі й будынкі

Вітаўта прысады на Прусію майстэрні, але-ж усе гэты скорбы былі створаныя рукамі на- роду! Гэткімі-ж музэмі былі й будынкі Вітаўта прысады на Прусію майстэрні, але-ж усе гэты скорбы былі створаныя рукамі на- роду! Гэткімі-ж музэмі былі й будынкі Вітаўта прысады на Прусію майстэрні, але-ж усе гэты скорбы былі створаныя рукамі на- роду! Гэткімі-ж музэмі былі й будынкі Вітаўта прысады на Прусію майстэрні, але-ж усе гэты скорбы былі створаныя рукамі на- роду! Гэткімі-ж музэмі былі й будынкі Вітаўта прысады на Прусію майстэрні, але-ж усе гэты скорбы былі створаныя рукамі на- роду! Гэткімі-ж музэмі былі й будынкі Вітаўта прысады на Прусію майстэрні, але-ж усе гэты скорбы былі створаныя рукамі на- роду! Гэткімі-ж музэмі былі й будынкі Вітаўта прысады на Прусію майстэрні, але-ж усе гэты скорбы былі створаныя рукамі на- роду!

Ужыцьці кожнага чалавека ёсьць пла- ключна палітычна-рэлігійным камбіна- цыям, а зусім на вынішчэні польскай дзея ці здарэйні, пра якія ён не забы- ваетца. Адны — чароўныя, прыемныя, якіх чалавек ях хоча выкінуць з памяці, скасае згубіла ѿ некаторай меры сваю палітычную ды навет моўную неза- лежнасць, — на гэты час беларускі на- род меў вялізарны культурны здабыт- кі — ѿ законадаўстве, пэдагогіцы, ма- стацтве, архітэктуры, друкарскай справе і гэтак далей. Палацы беларускіх магна- ўтўлілі музэмі мастваца. Пўна, мож- на гаварыць аб фэадалізме, але-ж усе гэты скорбы былі створаныя рукамі на- роду! Гэткімі-ж музэмі былі й будынкі

Вітаўта прысады на Прусію майстэрні, але-ж усе гэты скорбы былі створаныя рукамі на- роду! Гэткімі-ж музэмі былі й будынкі Вітаўта прысады на Прусію майстэрні, але-ж усе гэты скорбы былі створаныя рукамі на- роду! Гэткімі-ж музэмі былі й будынкі Вітаўта прысады на Прусію майстэрні, але-ж усе гэты скорбы былі створаныя рукамі на- роду! Гэткімі-ж музэмі былі й будынкі Вітаўта прысады на Прусію майстэрні, але-ж усе гэты скорбы былі створаныя рукамі на- роду! Гэткімі-ж музэмі былі й будынкі Вітаўта прысады на Прусію майстэрні, але-ж усе гэты скорбы былі створаныя рукамі на- роду!

Ужыцьці кожнага чалавека ёсьць пла- ключна палітычна-рэлігійным камбіна- цыям, а зусім на вынішчэні польскай дзея ці здарэйні, пра якія ён не забы- ваетца. Адны — чароўныя, прыемныя, якіх чалавек ях хоча выкінуць з памяці, скасае згубіла ѿ некаторай меры сваю палітычную ды навет моўную неза- лежнасць, — на гэты час беларускі на- род меў вялізарны культурны здабыт- кі — ѿ законадаўстве, пэдагогіцы, ма- стацтве, архітэктуры, друкарскай справе і гэтак далей. Палацы беларускіх магна- ўтўлілі музэмі мастваца. Пўна, мож- на гаварыць аб фэадалізме, але-ж усе гэты скорбы былі створаныя рукамі на- роду! Гэткімі-ж музэмі былі й будынкі

Вітаўта прысады на Прусію майстэрні, але-ж усе гэты скорбы былі створаныя рукамі на- роду! Гэткімі-ж музэмі былі й будынкі Вітаўта прысады на Прусію майстэрні, але-ж усе гэты скорбы былі створаныя рукамі на- роду!

Ужыцьці кожнага чалавека ёсьць пла- ключна палітычна-рэлігійным камбіна- цыям, а зусім на вынішчэні польскай дзея ці здарэйні, пра якія ён не забы- ваетца. Адны — чароўныя, прыемныя, якіх чалавек ях хоча выкінуць з памяці, скасае згубіла ѿ некаторай меры сваю палітычную ды навет моўную неза- лежнасць, — на гэты час беларускі на- род меў вялізарны культурны здабыт- кі — ѿ законадаўстве, пэдагогіцы, ма- стацтве, архітэктуры, друкарскай справе і гэтак далей. Палацы беларускіх магна- ўтўлілі музэмі мастваца. Пўна, мож- на гаварыць аб фэадалізме, але-ж усе гэты скорбы былі створаныя рукамі на- роду! Гэткімі-ж музэмі былі й будынкі

Вітаўта прысады на Прусію майстэрні, але-ж усе гэты скорбы былі створаныя рукамі на- роду!

Ужыцьці кожнага чалавека ёсьць пла- ключна палітычна-рэлігійным камбіна- цыям, а зусім на вынішчэні польскай дзея ці здарэйні, пра якія ён не забы- ваетца. Адны — чароўныя, прыемныя, якіх чалавек ях хоча выкінуць з памяці, скасае згубіла ѿ некаторай меры сваю палітычную ды навет моўную неза- лежнасць, — на гэты час беларускі на- род меў вялізарны культурны здабыт- кі — ѿ законадаўстве, пэдагогіцы, ма- стацтве, архітэктуры, друкарскай справе і гэтак далей. Палацы беларускіх магна- ўтўлілі музэмі мастваца. Пўна, мож- на гаварыць аб фэадалізме, але-ж усе гэты скорбы былі створаныя рукамі на- роду! Гэткімі-ж музэмі былі й будынкі

Вітаўта прысады на Прусію майстэрні, але-ж усе гэты скорбы былі створаныя рукамі на- роду!

Ужыцьці кожнага

Нашы нацыянальныя скарбы

(Заканчэнне з 5-ай бачыны)

Што-ж датычыць творчасці славес- ма ў камандыроўку. Мы хадзілі па го-

разе і падыгаралі самі сабе:

— Запрауды, цудоўна!

Урэшце загаварыў мой спадарожнік — Украінец:

— Не забывайтесь, што Пецербург па-

будаваны расейскім царамі на касцяцах Украінцаў ды Беларусаў, якіх гналі сю-

ды натопамі, як палонных...

Аднаго вечару мы пайшли аглядаць «Эрмітаж». На мяне ён зрабіў вялізарнае уражаныне — ні на вуліцы пасыль, ні

доўга ў гатэлі я ня мог ад яго пазбавіцца:

шыкоўня зал, абвешаны абразамі ма-

стакоў з сусветнымі імёнаў, стаялі пе-

рада мной. Супраць месі волі, у мяне

ўзънікла думка: чаму ў нашых белару-

скіх гарадох так бедна? I адкуль набра-

лася столькі культурных багаццяў сус-

ветнага значэння тут, у «Эрмітажы»?

Адначасова, кідалася ў вочы іхнай раз-

настайнасць, адсунасць систэматыч-

наг падбору ў накаленныя гэтыя ба-

гаццяў. Тым на менш я быў прыгно-

блены. I няўжо беларускі народ быў на

працягу свае гісторыі нагтулькі бяз-

дольным, што я ня мог стварыць нічога

такога, чым малгі-б захапляцца ягоныя

нашчадкі і на чым яны малгі-б вучыцца?

Памятаю, ідучи па Неўскім праспек-

це ў міне з вачі пасыпалаці сълёзы —

пад упільвам гэтых пачуццяў і думак.

Украінцу з'яўляўся гэта, узяў мяне пад-

ручку і павёў да гатэлю.

— Проста, я ператаміўся ўражаныне-

мі... апраўдаўся я.

Мой украінскі спадарожнік ветліва

сказаў:

— Вы што думаете, ёсё гэта, што мы

бачыў ў «Эрмітаже», так лёгка, бяз-

крайв, тут і з'яўляўся! З'яўзенна царыца,

а асабліва царыцай Кацярынай, з усея-

Расеі... А наагул, мусіце ведаць, у вас-

нову «Эрмітажу» Кацярынай II былі па-

кладзены нарабаваны ў Літве багаць-

ці...

Гэта для мяне было адкрыццем і мы

спынілі аб гэтым гутарку.

Успоміні ў гэты момант цяпер тут, у

цэнтральнай ньюёрскай бібліятэцы на

Пятай авеню, пераглядаючы стары рас-

ейскі часопіс «Жівопісная Россия». У ад-

ным з томаў гэтага саліднага і досыч-

аб'ектыўнага часапісу я знойшоў нарыс

пад назовам «Эрмітаж». У нарысі пады-

юцца лічбы і факты заснавання гэтага

адміністраціўнага цэнтра ў Расеі.

У адным з томаў гэтага саліднага і досыч-

аб'ектыўнага часапісу я знойшоў нарыс

пад назовам «Эрмітаж». У нарысі пады-

юцца лічбы і факты заснавання гэтага

адміністраціўнага цэнтра ў Расеі.

У адным з томаў гэтага саліднага і досыч-

аб'ектыўнага часапісу я знойшоў нарыс

пад назовам «Эрмітаж». У нарысі пады-

юцца лічбы і факты заснавання гэтага

адміністраціўнага цэнтра ў Расеі.

У адным з томаў гэтага саліднага і досыч-

аб'ектыўнага часапісу я знойшоў нарыс

под назовам «Эрмітаж». У нарысі пады-

юцца лічбы і факты заснавання гэтага

адміністраціўнага цэнтра ў Расеі.

У адным з томаў гэтага саліднага і досыч-

аб'ектыўнага часапісу я знойшоў нарыс

под назовам «Эрмітаж». У нарысі пады-

юцца лічбы і факты заснавання гэтага

адміністраціўнага цэнтра ў Расеі.

У адным з томаў гэтага саліднага і досыч-

аб'ектыўнага часапісу я знойшоў нарыс

под назовам «Эрмітаж». У нарысі пады-

юцца лічбы і факты заснавання гэтага

адміністраціўнага цэнтра ў Расеі.

У адным з томаў гэтага саліднага і досыч-

аб'ектыўнага часапісу я знойшоў нарыс

под назовам «Эрмітаж». У нарысі пады-

юцца лічбы і факты заснавання гэтага

адміністраціўнага цэнтра ў Расеі.

У адным з томаў гэтага саліднага і досыч-

аб'ектыўнага часапісу я знойшоў нарыс

под назовам «Эрмітаж». У нарысі пады-

юцца лічбы і факты заснавання гэтага

адміністраціўнага цэнтра ў Расеі.

У адным з томаў гэтага саліднага і досыч-

аб'ектыўнага часапісу я знойшоў нарыс

под назовам «Эрмітаж». У нарысі пады-

юцца лічбы і факты заснавання гэтага

адміністраціўнага цэнтра ў Расеі.

У адным з томаў гэтага саліднага і досыч-

аб'ектыўнага часапісу я знойшоў нарыс

под назовам «Эрмітаж». У нарысі пады-

юцца лічбы і факты заснавання гэтага

адміністраціўнага цэнтра ў Расеі.

У адным з томаў гэтага саліднага і досыч-

аб'ектыўнага часапісу я знойшоў нарыс

под назовам «Эрмітаж». У нарысі пады-

юцца лічбы і факты заснавання гэтага

адміністраціўнага цэнтра ў Расеі.

У адным з томаў гэтага саліднага і досыч-

аб'ектыўнага часапісу я знойшоў нарыс

под назовам «Эрмітаж». У нарысі пады-

юцца лічбы і факты заснавання гэтага

адміністраціўнага цэнтра ў Расеі.

У адным з томаў гэтага саліднага і досыч-

аб'ектыўнага часапісу я знойшоў нарыс

под назовам «Эрмітаж». У нарысі пады-

юцца лічбы і факты заснавання гэтага

адміністраціўнага цэнтра ў Расеі.

У адным з томаў гэтага саліднага і досыч-

аб'ектыўнага часапісу я знойшоў нарыс

под назовам «Эрмітаж». У нарысі пады-

юцца лічбы і факты заснавання гэтага

адміністраціўнага цэнтра ў Расеі.

У адным з томаў гэтага саліднага і досыч-

аб'ектыўнага часапісу я знойшоў нарыс

под назовам «Эрмітаж». У нарысі пады-

юцца лічбы і факты заснавання гэтага

адміністраціўнага цэнтра ў Расеі.

У адным з томаў гэтага саліднага і досыч-

аб'ектыўнага часапісу я знойшоў нарыс

под назовам «Эрмітаж». У нарысі пады-

юцца лічбы і факты заснавання гэтага

адміністраціўнага цэнтра ў Расеі.

У адным з томаў гэтага саліднага і досыч-

аб'ектыўнага часапісу я знойшоў нарыс

под назовам «Эрмітаж». У нарысі пады-

юцца лічбы і факты заснавання гэтага

адміністраціўнага цэнтра ў Расеі.

У адным з томаў гэтага саліднага і досыч-

аб'ектыўнага часапісу я знойшоў нарыс

под назовам «Эрмітаж». У нарысі пады-

юцца лічбы і факты заснавання гэтага

Зъ беларускага жыцьця

ПРЫНЯЦЫЦЕ Й КАНЦЭРТ ДЛЯ
ПРЕМ'ЕРА КАНАДЫ
ДЖ. ДЫФЕНБЭЙКЭР

27 ліпеня сёлета зь ініцыятывы даст. фед. пасла А. Малёні былі скліканыя прадстаўнікі этнічных арганізацыяў Таронта й ваколіц на мітынг з мотаю заранізаваныя прыняцыцы ў канцэрту для Прэм'єра Канады в. даст. Джона Дыфэнбэйкэра й Mieic Dыфэнбэйкэру ў знак уздячнасці за ягоную станоўчую пазыцыю супраць каляніялізму СССР на Асамблей АЗН у мінулую восень, за што мы яго можам съемаля звяца Чэмпіёнам Свабоды! Ад таго часу вяліся ўсе неабходныя падрыхтовы да назначанай даты 22-га лістапада сёлета. Быў створаны правізарычны Камітэт Прыняцыцы ў канцэрту з прадстаўнікоў 29-ї этнічных арганізацыяў, у які ад Беларусаў увайшлі сп. сп.: К. Акула й А. Маркевіч. У міжчасе было зроблены шмат працы, прадведзены шмат паседжаньняў, прэс-канферэнцыяў, падбор праограмы, расылка запросінай для гасціў і шматлікае іншае. Пазынай улучыліся ў працу й паслы: даст. даст. Дж. Кучэропа й Мортона.

За ўсю канцэртную праграму адказаў сп. Дж. Колінгвуд-Рыд, палітычны радыёкаментар рэдакцыйнай СіЭфАр Бі. І вось настай дойтачаканы вечар 22-га лістапада. Залі перапоўненая, лічба калія 8 тысяч у працоўны дзень (серада) — не малая. Ня ўсе могуць мец месцы. І тут уваходзіць в. даст. Сп. І С-ня Дыфэнбэйкэра, мінаючы ганаровую варту «гірлс і бойс скайт'» ды падходзяць да ган. варты прадстаўнікоў этнічнага Камітэту Прыняцыцы дзе сп. Сіманавічус (Летувіс) прадставіў ім усіх асаўбісті падводля альфабету, згодна з нацыянальнай прыналежнасцю. Ад Беларусаў быў прадстаўлены сп. сп. Марыя й Антон Маркевіч. Неўзабаве пачаўся канцэрт. З прыўітальнай прамовай выступіў даст. А. Малёні, затым сп. Яраслаў Вілк прадставіў прысытствам в. даст. Прэм'ер Міністра Канады. У свайіх прамове в. даст. Джон Дыфэнбэйкэра прыпомніў сказаныя ім гэтай трагічнымі словамі ў мінулую восень ў Нью Ерку ды наў падзеі, і таксама гэтым выпраўіла

паведаміў, што Канада збиралася ўжо на гэтай Асамблей ўнесыці рэзолюцыю з асуджэннем каляніялізму СССР, што трымае ў няволі шмат мільёнаў людзей, але гэта адкладзена на наступную Асамблей АЗН. У другой частцы канцэрту ад Беларусаў выступілі з «Крыжаком» дзякі д-ра Б. Рагулі: Рагнеда й Вітаўт, што спэціяльна прыехалі за 120 мільёнамі ў Лёндану, і, трэба сказаць, што ім гэты выступ удаўся вельмі добра. Нездарвяныя пазынай мені нараду сфатагравацца з в. даст. Сп. в. даст. Дыфэнбэйкэра (гл. здымак на 3-ція б.). У час канцэрту высоцкадастойная госьцініцамільёны дарунак да розных этнічных груп. Прыняцыцы ў канцэрт засягнуліся да самай поўначы, мелі і наязвачны поспех і пакінулі вілікіе ўражанье. Треба яшчэ дадаць, што самая залі была адзобленая вілізарным плякатаам зь пералічоным нацыянальнымі групамі, што бралі ўдзел у ягоны гонар у Таронта 23-га лістапада, у якім выкасалі патрэбу атамнай зброі на падушчэння ўзбраеных канадскай арміі атамнай збройі і надаўна перадалі ўраду ў Атаве 140 тысяч такіх насьпех сабраных подпісаў, этнічныя арганізацыі Канады склалі свой Эмараандум Прем'еру Канады Джону Дыфэнбэйкэру, што быў перададзены яму ў час прыняцыцы ў канцэрту этнічных груп. Пасылька ўрачыстасці адбыўся вілікі канцэрт як мясцовых, так і прыбылых з ЗША арыстых. Сярод запрошаных гасціў ад Беларусаў аўдыторыі былі прадстаўленыя сп. сп. А. Маркевіч і Я. Баброўскі.

НА СВЯЩІЦЕ Ў ЛАТЫШОУ

Лацвійская калёнія Таронта й ваколіцаў адзначыла ў суботу ўвечары 18-га лістапада у залі «Сентраль Тэхнікал Гайскул» у Таронта 43-іх ўгодкі абвешчаныя Незалежнасць Латвіі. Пасылька ўрачыстасці адбыўся вілікі канцэрт як мясцовых, так і прыбылых з ЗША арыстых. Сярод запрошаных гасціў ад Беларусаў аўдыторыі былі прадстаўленыя сп. сп. А. Маркевіч і Я. Баброўскі.

ВЫСТАВА БЕЛАРУСКИХ КНИЖАК

Як ужо паведамлялася ў «Б-не», старавінны Галоўны Управы ЗБК, на аснове дазволу «Борд оф Дыэрктарс» Таронціх публічных бібліятэкаў, ладзілася выставка беларускіх книжак, часапісаў і газетаў у Цэнтры Замешаных Літараўтураў пры вул. Квін Вест і Лістгар у дніх 13-25 лістапада. Сама выставка першапачаткова прадбачвалася толькі на адзін тыдзень, але кіраўнічка згадала бібліятэкі — Mic Mэры Фінч папытала дазволу прадоўжыць паказ яшчэ на 2-і тыдзень, што й было ўхвалена. Агулам было выстаўлена звыш ста розных экспанатаў як з эміграцыйнага выдання, так і з БССР (адпаведны).

Інфармацыі аб выставе падаваліся ў блогетын бібліятэкі, 2 разы ў «Тэлеграм», «Глобў энд Мэйл», «Сітызэнс Нюс», «Мальт Нюс», «Звёніковец» і інш., як і ў навінах тэлевізійнай станцыі СіЭфТіОУ. Апісаночы даную падзею, тут треба адзначыць вілікую дапамогу Mic Фінч, як і тое, што яна падбала пра адпаведныя плякаты для выставы, і, разам з гэтым,

ненавісімі. Дзе яны падзеліся? Маём свае дамы, свае аўты, але ня маём досьць Беларускага таварыскага жыцьця. Здаецца, што кожны можа жыць толькі сабе. Але гэта толькі здаецца. У шчасці ѹншчасці прыяцельскае слова заўсёды міле. Дзе перашкоды ў нашай арганізацыі? Што тая сяброўка мене змяніла, ці парушыла даное слова? Усё мы мылемся, адымлі прыказка кажа: мыльца — людзкае, выбачаць — Боскае.

Маладшыя жанчыны скажуць, што ня могуць звірацца дзеля малых дзяцей. Хайдзіць прывядуць дзеці із сабой і зробяць дзяцінныя гулі.

Старэйшыя жанчыны ізоўку скажуць: навошта мне патрэбна арганізацыя? А вось патрэбна дзеля того, што — дасыць Бог — прыйдзе час, калі будзем «на эмэрутрыты», і ўсе дзейнасці, да каторых мы прывыклі, памогуць нам перамагчы пачуцьцё адзіннікі і непатрэбнасці, што мучыць старэйших людзей. Треба гатаўцаца да старасці шмат раней, каб яна была запраўдна залатым, спакойнымі заходамі сонца. Будучы актыўнымі сяброўкамі жаночае арганізацыі, робіце добра на толькі грамадству, але найперш сабе.

Сяброўка

Ненавісімі. Дзе яны падзеліся? Маём свае дамы, свае аўты, але ня маём досьць Беларускага таварыскага жыцьця. Здаецца, што кожны можа жыць толькі сабе. Але гэта толькі здаецца. У шчасці ѹншчасці прыяцельскае слова заўсёды міле. Дзе перашкоды ў нашай арганізацыі? Што тая сяброўка мене змяніла, ці парушыла даное слова? Усё мы мылемся, адымлі прыказка кажа: мыльца — людзкае, выбачаць — Боскае.

Апрача твораў Алеся Гаруна, кніга зъміячшае два вілікі ўводныя артыкулы: праф. Аント. Адамовіча «Алеся Гарун. Жыцьцё ў Творы» і праф. А. Варычукі «Матчын Дар» Алеся Гаруна; а так-жа патрэб аўтара ў абытмае 270 бачынаў друку. Прыгожую каляровую во-кладку выканала мастак Міхась Наўмович. Цана кнігі з амэрыканскіх дэліяў або іхнай раўнавартастцы ў іншай вялоце. Замаўляць і выпісваць можна без пасярэдника з Адміністрацыі газеты «Бацькаўшчына» або з Прадстаўніцтва «Бацькаўшчыны».

Кажды съведамы Беларус павінен прыдадзь гэтую цікавую і цінную кнігу.

у Парыж, бо байца, што народ, які цяпер распрастастаі плечы, можа выкінуць яго на съметнік.

Вось каб такая безгаловіца настала на

жывіх і пануючых дыктатараў, то пла-

тічына надвор'е зусім палепшила-б.

Пэўна-ж, што ѹншчасці, якія

забілі летасць, будзе

адно патрэбна залатым, спакойнымі заходамі сонца. Будучы актыўнымі сяброўкамі жаночае арганізацыі, робіце добра на толькі грамадству, але найперш сабе.

Ну вось і маладзец. Калі хто ня ведаў,

дыхаць пачацца. Фідэль нарашце па-

сташаў кропку над «і».

Фідэль выявіў сваю ідею заснаванья

у Кубе камуністычнай партыі (не аба-

вяжаваць пад такім назовам), што будзе

адно патрэбна залатым, спакойнымі заходамі сонца. Будучы актыўнымі сяброўкамі жаночае арганізацыі, робіце добра на толькі грамадству, але найперш сабе.

Ну вось і маладзец. Калі хто ня ведаў,

дыхаць пачацца. Фідэль нарашце па-

сташаў кропку над «і».

На дніх ізноў трапіла нам у руки

«Звязда», дзе кінулася маленькая даталь:

«друкарня імя Сталіна» ад некайага часу

сталася «друкарняй выдавецтва «Звяз-

да» Міхась Козыр

нешчасціў настай час на дыктатараў,

пакуль што зд... мёртвых а на живых.

Як вядома, Міхіта вытварыў з ма-

злею Сосою і Чахи выкінулі з праскага

маўзалею наўясрэднішага Сосавага вуч-

ня Готвальда, а на другім кансы съвету

Трухілаў сын украй з Сан Дамінта тру-

памерлага бацькі, што на працягу блізу

30 год быў абсолютным дыктатарам Да-

мініканскай рэспублікі. Сын павёз труп

да

Кубінскі барадаты дыктатар Фідэль

Кастра, што надзвычайна любіць дой-

гія прамовы, у суботу 2-га сънеканя

мінтысці ў тэлевізіі ізноў звыш пяць

гадзін.

Фідэль выявіў сваю ідею заснаванья

у Кубе камуністычнай партыі (не аба-

вяжаваць пад такім назовам), што будзе

адно патрэбна залатым, спакойнымі заходамі сонца. Будучы актыўнымі сяброўкамі жаночае арганізацыі, робіце добра на толькі грамадству, але найперш сабе.

Ну вось і маладзец. Калі хто ня ведаў,

дыхаць пачацца. Фідэль нарашце па-

сташаў кропку над «і».

На дніх ізноў трапіла нам у руки

«Звязда», дзе кінулася маленькая даталь:

«друкарня імя Сталіна» ад некайага часу

сталася «друкарняй выдавецтва «Звяз-

да» Міхась Козыр

СВ. ПАМ. РЫГОР ШУЛЬГА

У нядзелью раніцо 26-га лістапада сёлета у м. Ашава, Антарыё, раптоўна памер ад затруты ў аўтамабілі съв. п. Грыгор Шульга. Нябожчык нарадзіўся ў 1919 г. у Ружанах, і браў актыўныя ўдзел у вапошнюю вайну ў вызвольным змаганьні за незалежную Беларусь на Бацькаўшчыне і пазней у Брытанскім войску ў Афрыцы і Італіі супраць пітлераўцаў. Пасля звальнення з войска ў Англіі, у 1948 г. прыбыў да Канады й пасяліўся ў Ашаве, дзе працаўваў на аўтамабільным заводзе «Джэнэрал Моторс от Канада». Нябожчык некалькі год быў сабрам аддзелу ЗБК у Ашаве, а апошнім часам быў сакратаром Аш